

commissionen har havt paa det Fremskridt, der er skeet. Man har fremdeles sagt, — saaledes nys min ærede Sidemand (Varfod) —, at, naar den Kirkecommission kom istand, kunde vi maaskee derved faae en heel Deel Udtalelser frem, som kunde være overordentlig belærende for os, kunde vise, hvad det er, mange af Folketirkens Embedsmænd føre i deres Skjold angaaende Forholdenes fremtidige Ordning, samt at det da maaskee kunde vise sig i en saadan Grad affstikkende imod, hvad Folket vilde, at hele Braaden kunde tages deraf. Men herimod taler jo Erfaringen fra den forrige Commission; thi da hørte vi i det Væsentlige de samme Paastande, som vi nu til Manges Overraskelse høre, men de ere ikke blevne svækkede derved. Tvertimod, de ere komne frem stærkere og stærkere. Det ærede Medlem for Frederiksberg (Hall) oplyste i den fortrinlige Tale, han holdt ved 2den Behandling, hvorledes netop Anstuelserne i 1853 langtfra vare saa udviklede i denne Henseende som nu, hvorledes dengang den nu afdøde Geheimeraad Ørsted udtalte sig paa en saadan Maade, at det langtfra svarer til, men tvertimod staaer i Modsetning til de Ytringer, man nu kan høre af høitstaende Embedsmænd i Folketirken og indflydelsesrige Mænd i det andet Thing. Vi see altsaa, at disse Paastande ere ingenlunde slaaede til Jorden, fordi de bleve udtalte i en Kirkecommission, men ere tvertimod voxede Nar for Nar, og der er da, synes det mig, ikke den mindste Grund til at antage, at de vilde falde bort, fordi de maaskee atter kom til Udtalelse. Jeg er tvertimod overbevist om, at vi netop ved saaledes at henvise til en Kirkecommission eller til Landemoderne, eller i det Hele ved saaledes at trække os tilbage for den Modstand, der kan møde os, styrke Agitationen mere, end om vi med Fasthed og Bestemthed sagde: Det gaae vi ikke ind paa, vi bevilge ikke Penge dertil. Det er altid Tilfældet med saadanne Forholdsregler, hvor man søger at give baade den ene og den anden Part lidt Ret, at man derved ikke vil lægge en Strid, men kun holder den vedlige. Det gjælder i saadanne Forhold at dømmes klart om, hvem der har Ret og hvem ikke, og at handle derefter. Klarheden er det Æneste, der

i saa Henseende kan føre til det ønskelige Maal. Man har fremdeles henvist til, at foruden Lovgivningsfagerne er der andre Sager, som angaae de indre Forhold i Kirken, og som Regjeringen frit kan ordne, og for deres Vedkommende maatte man ønske, at den kunde raadspørg sig med en saadan Commission, for derefter at træffe Bestemmelser desangaaende. Ja, hvis Regjeringen vil høre sagkyndige Mænd om saadanne Punkter, har den det jo i sin Magt ved disse som ved andre Regjeringsforslag, dertil behøver den ikke saa stort et Apparat som en Kirkecommission; den vil vist ad den almindelige Vej kunne faae al ønskelig Vejledning. Men heri ligger iøvrigt netop for mig en stor Fare ved en Kirkecommission, thi hvilke ere de kirkelige Sager, som for Tiden høre ind under Regjeringen, og hvilke høre under Lovgivningsmagten? Det er jo Noget, som staaer aldeles uklart. Vi have set, hvorledes f. Ex. Regjeringen har troet, at den kunde udstede Anordningen af 2den October 1862, hvorimod begge de lovgivende Forsamlinger og senere Ministre have meent, at det burde eller kunde skee gjennem Lovgivningen. Men der er desuden flere andre Punkter, man kunde nævne. Den ærede Ordfører har saaledes allerede forrige Gang, og det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) idag, fremdraget Spørgsmaalet om Kirkeritualet, og de have meent, at det var en Selvfølge, at det hørte ind under Administrationen. Jeg blev heelt forbauset over at høre det udtalt med saadan Sikkerhed, thi jeg har albrig troet Andet end det Modsatte, og indtil jeg bliver bedre oplyst, maa jeg fastholde det. Kirkeritualet maa være en Lovgivnings sag, thi ved Forordningen af 16de Januar 1686 er det befaleet som almindelig Lov her i Landet, og jeg kan aldeles ikke indsee, at Folketirkens Bestyrelse kan være berettiget til at betragte den som en blot Regjerings sag. En anden Sag er det naturligtviis, at vi kunde ønske en Ordning, hvorved det kunde blive en reen folkekirkelig Sag, saaledes at det ikke hørte ind under Rigsdagen; men det forudsætter, at vi maae have en Lov, som bestemmer, hvad der hører ind under den kirkelige Bestyrelse og hvad der hører ind under den lovgivende Magt. Saalænge